

JULKAISTU 28.8.2015

JÄNKÄVIESTI 5/2015:

- Lainsäädäntö on eläimen parhaaksi - ei viljelijän kiusaksi
- Pääkirjoitus: Mitä Kekkonen olisi tehnyt?
- Kesä kuritti kaikin tavoin Lapin maataloutta
- Tulevia tapahtumia

LAINSÄÄDÄNTÖ ON ELÄIMEN PARHAAKSI - EI VILJELIJÄN KIUSAKSI

Laajapohjainen ohjausryhmä paiskii jo neljättä vuotta töitä Suomen eläinsuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksen kimpussa. MTK korostaa, että uusikaan lainsäädäntö ei saa halvaannuttaa kotieläintalouttamme, eikä lain byrokratiaa ja valvontaa saa kaataa tuottajien niskaan.

Teksti ja kuvat: Auni Vääräniemi

Nykyinen eläinsuojelulaki (247/1996) valmisteltiin 1990-luvun alkupuolella. Se astui voimaan 1. heinäkuuta 1996. Lain tarkoituksena on ollut suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta, mutta myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Virallisten perusteluiden mukaan aika on juossut kovaa vauhtia eteenpäin, jonka vuoksi eläinsuojelulainsäädäntöä on ajantasaistettava vastaamaan nykypäivän vaatimuksia, parantamaan eläinten hyvinvointia – ja selkeyttämään eläinsuojelua koskevaa lainsäädäntöä.

Uudistustyötä koskeva taustamuistio kertoo, että myös Jyrki Kataisen hallitusohjelma otti kantaa eläinsuojelulainsäädännön uudistustarpeeseen. Ohjelmassa korostettiin tuotantoeläinten hyvinvointia eettisen elintarviketuotannon keskeisenä tekijänä.

Toisin sanoen hallitusohjelma huomioi sen, että ihmiset ovat aiempaa kiinnostuneempia siitä, miten elintarvikkeita tuotetaan ja millaisissa oloissa tuotantoeläimet tiloilla elävät.

Laaja kirjo asiantuntijoita

MTK:n yhtenä tehtävänä lainsäädännön valmistelutyössä on nyt varmistaa, että uusi eläinsuojelulainsäädäntö ei halvaannuta kotieläintalouttamme. Valmistelutyö on hyvin laaja-alaista, ja se työllistää MTK:n asiantuntijana toimivan tuotantoeläinerikoiseläinlääkäri Leena Suojalan tällä hetkellä hyvin tiiviisti. Tuottajajärjestön lisäksi lakia valmistelee kirjava joukko eri alojen asiantuntijoista Evirasta Kuntaliittoon.

Ministeriön perusteet laajalla ohjausryhmälle on ollut halu ottaa mukaan mahdollisimman monen yhteiskunnan osa-alueen ja myös kansalaisvaikuttamisen kanavat.

”On muistettava, että eläinsuojelulain soveltamisala käsittää kaikki eläimet, niin tuotanto-, harraste-, seura- ja lemmikkieläimet kuin luonnonvaraisetkin”, Leena Suojala huomauttaa.

Epäselvä eläimen itseisarvo

Kotieläintuotannon kannalta lakiuudistuksessa on muutamia hyvin tärkeitä kohtia, joihin MTK pyrkii vaikuttamaan. Epätietoisuutta aiheuttavaa eläimen itseisarvon kirjaamista lakiin MTK ei esimerkiksi kannata.

Eläimen itseisarvo tarkoittaa, että eläin itsessään on arvokas ja sen itseisarvo on riippumaton arvosta ihmiselle. Suojalan mukaan kuitenkin Lissabonin sopimuksen kirjauksen ”animal is sentient being”:n mukainen ”eläin on tunteva olento” tulisi olla riittävä kirjaus.

”Itseisarvo on täysin uusi käsite, jota tultaisiin käytännössä tulkitsemaan oikeudessa ennakkotapauksina”, Leena Suojala selventää. ”Lain perustelutekstien merkitys kasvaa, kun tätä tulkitaan”.

Parsinavetat häviävät?

Toinen kotieläintuotantoa koskeva asia uudistustyössä on Leena Suojalan mielestä lajityypillisiin käyttäytymisvaatimuksiin kuuluva liikkumisen vapaus. Käsittelyn alla on ollut esimerkiksi parsinavettojen käyttökieltoa ja porsitushäkin käytön kieltämistä. Näiden käytön kieltäminen kirjattuna lakiin tarkoittaisi käytännössä sitä, että pieniä karjoja ei tulevaisuudessa enää olisi.

”Tällä hetkellä parsinavetoiden käyttökieltoa suunnitellaan, mutta pitkällä siirtymäajalla. Aika tulee joka tapauksessa karsimaan parsinavetat. Uusia ei ole enää rakennettu, vaan vanhoja on lähinnä peruskorjattu”, Suojala kertoo.

Uusi eläinsuojelulainsäädäntö tulee vaikuttamaan karjakokoon, koska pihatot on suunniteltu yleensä yli 50 lehmän karjoille ja investoinnin kannattavuuskin linkittyy siihen.

”Vaikuttaa siis siltä, että vanhojen parsinavetoiden käyttöikä loppuisi siirtymäajan loppuessa”, Suojala sanoo.

Ei lisääntyvälle byrokratialle

MTK pyrkii lainsäädäntötyössä vaikuttamaan siihen, että uusi eläinsuojelulainsäädäntö ei entisestään lisää byrokratiaa ja hallinnollista taakkaa. Jo nyt tiloille tehdään monia eri tarkastuksia, Leena Suojala täsmentää. Hänen mielestään valvontojen lisääminen ei ole ratkaisu eläinten hyvinvoinnin lisäämiseen, vaan niiden kohdentaminen.

”Vaadimme myös, että luvaton eläintiloihin tunkeutuminen pitää määritellä eläinsuojelurikokseksi. Lisäksi lain tulkita tulee olla yhtenäistä ja tasapuolista”.

Koska kotieläintuotantomme kilpailee eurooppalaisilla vapailla markkinoilla, ei MTK:n mielestä Suomessa pidä kansallisella lainsäädännöllä lisätä vaatimuksia ja sitä kautta aiheuttaa ekstrakustannuksia omalle tuotannollemme.

”Tuotantoeläinten parempi hyvinvointi tulisi voida hoitaa ja todentaa erilaisilla laatujärjestelmillä teollisuuden ja markkinoiden ehdoilla ja vetäminä. Lakiin kirjattuja vaatimuksia ei voida käyttää julkisten hankintojen kilpailutuksissa, laatujärjestelmiä sitä vastoin kyllä”, Suojala sanoo.

Pääkirjoitus: MITÄ KEKKONEN OLISI TEHNYT?

Meillä kaikilla on varmasti mielipiteemme ulkopolitiikasta, mutta siitä kirjoittaminen kannattaa jättää pitkälle perehtyneille asiantuntijoille. Siitä huolimatta seuraavaksi tulee asiaa ulkopolitiikasta.

ETYJ:n 40-vuotisjuhlakokous järjestettiin itseoikeutetusti syntymäpaikassaan Helsingissä. Kansainvälinen rauhaa, rakkautta ja tasa-arvoa hivelevä kokous olisi kyllä ansainnut isomman osallistujajoukon, mutta kutsusta huolimatta kaikille ei jaettu pääsylippua sisään. Kaikkien kanssa ei haluttu olla kavereita. On aika vaikea ymmärtää sitä, kuinka rauhantöitä voidaan viedä eteenpäin, jos hiekkalaatikon ei oteta kaikkia halukkaita mukaan leikkiin.

Tuskin oli loppuun saakka ajateltu, mutta isännän velvollisuuksiin kuuluu myös vastuu. Suomi kutsujamaana joutuu vastaamaan poisjääneiden vihaan. Venäjän valtuuskunta ei varmaankaan olisi tullut rinta rottingilla selittelemään Ukrainan maaperällä mellastamista.

Moni sota on nopeitten loppunut pyöreän pöydän ympärillä. Sotimalla sodan lopettaminen vie tautisesti aikaa.

Suomen päätös olla päästämättä Venäjän edustajia kokoukseen tuskin edisti kaupparajojen vapautumista. Miksi muuten Venäjä olisi vielä jatkanut vastapakotteiden voimassaoloa? Turha on haaveilla maitojalosteiden, lihan ja perunan viennin vapautumista vielä pitkään aikaan. Parempi on meidän suomalaisten vain keskittyä edes tuomaan Venäjältä öljyä, sinkkiämpäreitä ja 1950-luvulta Venäjältä varastettua maatalouskonetekniikkaa. Sen me vielä osasimme 1970-luvulla. Anteeksi, listalta unohtui kaviaari, jos sitä vielä vain sais.

Onneksi lohduttaa ruplan alhainen kurssi. Jos kauppa kävisi normaalisti, ei sieltä kuitenkaan rahaa paljon irtoaisi.

Näin huomaamme, kuinka kalliisti ulkopolitiikka ohjaa maatalouspolitiikkaa. Se siitä ulkopolitiikasta. Syksy tulee ja maksun aika lähestyy. Toivottavasti moni viljelijä on jo alkuvuodesta sopinut pääsponsoreiden (rahoittajien) kanssa tulevasta vuodesta, jotta tilan maksuvalmius ei vaarannu. Totuttua pienempi maito- tai lihatili sekä tukien maksatusten lykkäytyminen koskettaa nyt meitä kaikkia. Josko ensi vuosi olisi jo käännekohta maailmantalouden kannalta. Kun vienti vetää, voi koko kansantalous paremmin. Niin myös viljelijät.

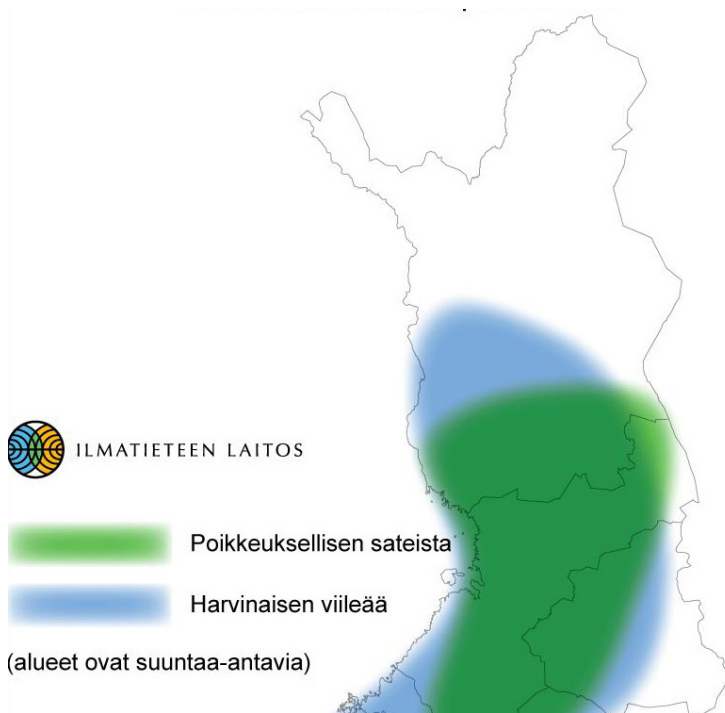
Terveisin MTK-Lapin puheenjohtaja

Juhani Lampela

Presidentti Urho Kekkonen isännöi ETYJ:n kokousta 40 vuotta sitten. Kuva: Rikhard Sotamaa. Urho Kekkonen arkisto.

KESÄ KURITTI KAIKIN TAVOIN LAPIN MAATALOUTTA

Kuvakaappaus Ilmatieteen laitoksen nettisivuilta.

Käsittämättömän kurjat kesä- ja heinäkuu hankaloittivat Lapissa niin kylvöjä kuin ensimmäisen säilörehun korjuuta. Tulevaa talvea varjostaa osin jopa pelko rehun loppumisesta ennen aikojaan. Myös laatu kärsi sateesta, myöhäisestä korjuusta – ja peräti kuivuudesta.

Teksti ja kuvat: Auni Vääräniemi

Kulunut kesä on ollut maanviljelyksen kannalta Lapissa poikkeuksellisen huono. Kesä jää historiaan lappilaisviljelijöille myös poikkeuksellisen tasavertaisena; vastuksia on varmasti riittänyt maakunnan joka kolkkaan.

Ilmatieteen laitoksen kokoaman raportin mukaan Etelä-Lapissa kesäkuun sadekertymät olivat paikoin poikkeuksellisen suuria. Tavanomaisia tai tavanomaista pienempiä sademääriä mitattiin lähinnä maan itäosassa sekä Luoteis-Lapissa. Sademäärissä oli suuria paikallisia eroja. Heinäkuussa vettä

kertyi koko maassa vähiten pohjoisimmassa Lapissa Utsjoen Kevolla.

Kesäkuuta voi luonnehtia harvinaisen viileäksi lähinnä Pirkanmaalta Etelä-Lappiin ulottuvalla alueella, jossa viileämpi kesäkuu on edellisen kerran koettu vuosina 2004 tai 1993. Kuukauden keskilämpötila oli lähellä pitkän ajan keskiarvoa Ylä-Lapissa.

Heinäkuun keskilämpötila jäi koko maassa alle pitkäaikaisen keskiarvon. Maan itä- ja pohjoisosassa heinäkuu oli harvinaisen viileä ja Kainuussa ja Itä-Lapissa jopa poikkeuksellisen viileä. Pohjois-Lapissa oltiin vajaassa 11 asteessa.

Pohjoisessa onneton sato

Pohjoisimmassa Lapissa kylmyys ja kuivuus aiheuttivat sen, että ensimmäisestä säilörehusadosta muodostui todella huono. Enontekiön Peltovuomassa sillä pärjätään nippanappa toiseen satoon saakka.

”Kylvöt saatiin tehtyä ajallaan, mutta mikään ei ole kasvanut kunnolla. Apulannat jäivät kuivuuden vuoksi sulamatta, ja sen jälkeen kylmyys ei edistänyt kasvua mitenkään. Eläinmäärää tarkastetaan, mitä lähdetään talven yli viemään”, Kati Peltovuoma kertoo.

Ivalossa vettä kyllä tuli, mutta kylmyys vaivasi. Juhannukseen asti lämpötila keikkui alle kymmenessä asteessa. Ivalolainen Ari Harju sanoo, että tuorerehua ei heille tullut ensimmäisestä sadosta juuri minkään vertaa.

”Karkea arvio sadosta on sen olevan viidesosa viime vuoteen verrattuna. Ensimmäinen sato tehtiin puoliväkinä, jotta toinen sato ehditään tehdä”, Harju sanoo.

”Kylvöt onnistuttiin tekemään kesä-heinäkuun vaihteessa, kun ne normaalisti tehdään juhannukseen mennessä”.

Länsirajalla myös kylmää

Länsirajalla Muoniossa rehuntekonäkymät olivat moneen muuhun Lapin kolkkaan verrattuna kohtalaiset. Hanne Tapojärvi-Lompolo sanoo sademäärän olleen heillä melko normaali, mutta kesä on ollut todella kylmä. Ensimmäistä säilörehusadosta päästiin Tapojärvessä tekemään vii-

kon myöhässä. Normaalisti rehuntekoon ryhdytään kesäkuun viimeisellä viikolla.

”Satotaso näyttää kyllä todella huonolta. Kylvöt olivat kuitenkin aikataulussaan”, Tapojärvi-Lompola kertoo.

Muonion ja Kolarin alapuolella Pellossa ensimmäisestä sadosta muodostui keskimääräinen, vaikka korjuukelit olivat huonot. Elokuun lopussa tekeillä olevasta kakkossadosta Esa Mäki ennusti alle puolta pitkän ajan normaalista.

”Kasvu lähti kesän alussa kyllä kuin kitumalla käyntiin. En muista lähivuosilta niin paljoa sadetta, että siitä olisi pitänyt viikkokausia kärsiä”.

Rikkaa pelloilla

Lapin keskivaiheilla Sodankylässä säilörehua tulee todennäköisesti sateisen kesänkin jäljiltä kohtalaisesti erilaisten peltojen ansioista. Tuomo Saahkarin mukaan satomäärät eivät silti päästä huimaa.

”Onneksi viime vuodelta jäi ylimääräistä rehua, mutta monella tulee varmasti olemaan tiukkaa. Huhuja olen kuullut siitä, että osa viljelijöistä joutuu vähentämään eläinmääränsä”, Saahkari sanoo.

Idemmässä Lapissa Kemijärven korkeudellakin vettä on tullut kesän mittaan reippaasti. Osa kylvöistä jäi tekemättä. Lauri Kostamovaara sanoo huomaneensa märkyyden aiheuttaneen epäpuhdasta kasvustoa.

”Savikkaa on ollut runsaasti. Ensimmäinen sato oli keskimääräistä pienempi ja normaalia huonolaatuisempi. Valkuaisarvot ovat alhaiset”, Kostamovaara kertoo.

Etelässäkin laatu kärsi

Posiolla kolmen talon porukassa rehunsa tekevä Pasi Karasti sanoo ensimmäisen sadon tekemisen myöhästyneen puolitoista viikkoa, ja sama tahti on ollut kakkossadon korjuun kanssa. Sadon laatu on niinkään kärsinyt.

”Kylvöt menivät myöhään, eikä osasta kannata niittää ollenkaan”, Karasti toteaa.

Etelä-Lapissa ensimmäisen säilörehusadon korjuu myöhästyi paikoin reilusti riippuen siitä, kuinka rankalla sateella rehua kehdattiin korjata. Tavallisesti aumat ja siilot on taputeltu ja paalut kääritty juhannuksen molemmin puolin, nyt viimeisimmät pääsivät pelloille heinäkuun puolella välissä. Myös kylvöt siirtyivät osittain heinäkuun puolelle märkyyden vuoksi. Etelä-Lapin satotaso voi nousta kohtuulliseksi, mutta laadun kustannuksella.

Rehut laskettava tarkoin

Tulevana talvena rehun riittävyys on Lapin maataloilla se suurin huoli, toteaa tuotantoasian-tuntija Pekka Peltosuvanto. Etenkin pohjoisin Lappi ja koillisosa voi joutua kevään koittaessa ostorehun varaan.

”Eteläisemmässä Lapissa ohran epäonnistuminen lisää ostopanoksia omaa viljaa käyttävillä tiloilla”, Petäjäsuvento sanoo.

Petäjäsuovanto huomauttaa, että poikkeuksellista on myös rehun laadun ja määrän poikkeaminen hyvin paljon tiloittain. Karkearehun määrää joudutaan toisen sadon valmistuttua varmasti laskemaan hyvin monilla tiloilla.

Ympäri Lappia viestiä on tullut säilörehun heikoista valkuaispitoisuuksista, kun sateet ovat huuhtoneet tyypet pelloista. Valkuaistäydennyksiin joudutaan siis turvautumaan ja viljelijöitä huolettaakin, kuinka paljon rehujen hinnat alkavat kysynnän kasvaessa nousta. Viljat kun eivät ole onnistuneet juuri sen paremmin missään osassa Suomea.

Karkearehun määrän kanssa kamppailevat ovat huolissaan myös siitä, kuinka korkealle säilörehun hinta nousee ensi keväänä.

**Perinteinen
Sadonkorjuujuhla**
järjestetään Ranualla
20. syyskuuta.
Juhla alkaa kirkossa
kello 10.
TERVETULOA!

Tuottajayhdistysten johtokunnat!
MTK-Lapin johtokunnan maaseutunuorten edustaja
valitaan Sallassa 1.-2. lokakuuta pidettävillä tuottajayhdistysten johtokuntien neuvottelukunnan kokouspäivillä.
Ilmoittakaa ehdokkaanne liittoon hyvissä ajoin!

Seuraava Jänkävies-
ti ilmestyy Mainion
liitteenä paperisena
syyskuun loppupuolella.

JÄNKÄVIESTI
löytyy nyt myös Somesta!
Käy tykkäämässä MTK-Lapin
järjestölehddestä Facebookissa
www.facebook.com/jankaviesti